

Rapport

Onderzoek naar het mentale welzijn bij studenten ODISEE HOGESCHOOL

Tussen 25 februari en 19 maart 2021 namen 1209 studenten van de Odisee hogeschool deel aan een vragenlijst naar het mentale welzijn in tijden van COVID-19. In dit rapport bezorgen we de Odisee hogeschool een overzicht van deze resultaten aan de hand van enkele kernvragen, cijfers, figuren en geschreven duiding ter interpretatie.

Vraag 1: Wie vulde de vragenlijst in?

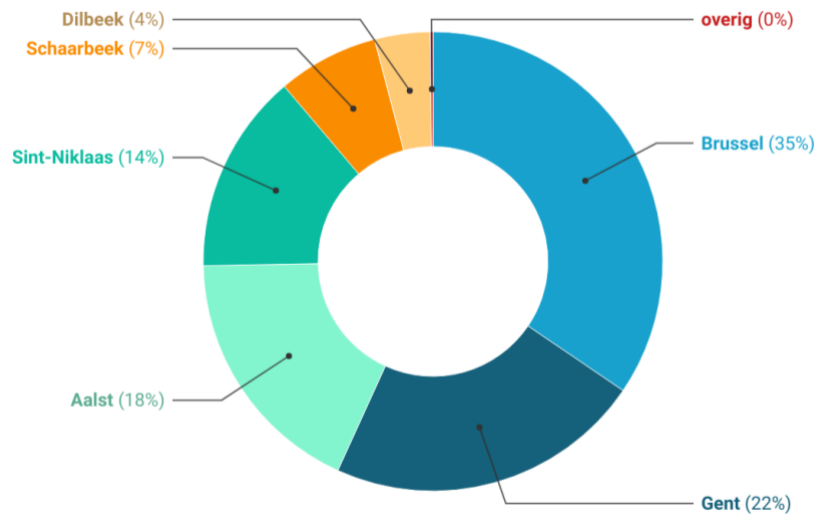
Achtergrondkenmerken

- 67.1% vrouwelijke studenten;
- Een gemiddelde leeftijd van 23 jaar met een range van 18 - 69 jaar;
- 97.4% met een Belgische nationaliteit;
- Voor 44.5% afkomstig uit Oost-Vlaanderen, 29.6% uit Vlaams-Brabant, 9.4% uit Antwerpen, 7.2% uit West-Vlaanderen, 6.2% uit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de overige 3.1% uit andere provincies;
- 67.9% gaf aan thuis te wonen bij de ouders, 13.4% woont met een partner en/of kinderen, 12.1% gaf aan op kot te zitten, 3.8% woont alleen en 2.8% gaf aan een andere woonsituatie te hebben;
- 47.6% komt uit het TSO, 42.8% uit het ASO, 6.3% uit het BSO en de overige 3.3% uit het KSO/BUSO/ander

Opleidingskenmerken:

- 38.4% van de deelnemers zit in de eerste fase van de opleiding, 36% in de tweede fase, 24.4% in de derde fase en 1.2% in de vierde fase
- Van het totaal aantal deelnemers bekeken we de percentage deelnemers per **campus** (zie figuur 1).
→ *Vraag: komt deze verdeling overeen met het werkelijk aantal studenten verdeeld over de campussen? Is er een over-/onderrepresentatie van een bepaalde campus?*

Figuur 1. Aantal deelnemers per campus in proportie

- Van het totaal aantal deelnemers bekeken we de percentage deelnemers per **opleidingsjaar**. In onderstaande tabel geven we de eerste twintig opleidingen weer volgens proportie van deelgenomen studenten:

Opleiding	n	%
BA bedrijfsmanagement	108	9.3
EBA lager onderwijs	97	8.3
EBA secundair onderwijs	91	7.8
BA verpleegkunde	71	6.1
BA biomedische laboratoriumtechnologie	67	5.7
BA gezinswetenschappen (volwassenentraject)	60	5.1
BA elektronica-ICT	59	5.1
BA agro- en biotechnologie	47	4
BA medische beeldvorming en radiotherapie	47	4
BA chemie	45	3.9
BA sociaal werk (traject voor jongeren)	45	3.9
BA office management	38	3.3
BA ergotherapie	34	2.9
BA orthopedagogie	34	2.9
BA voedings- en dieetkunde	33	2.8
EBA kleuteronderwijs	31	2.7
BA facility management	23	2
BA gezinswetenschappen (jongerentraject)	22	1.9
BA oogzorg	22	1.9
BA bouw	21	1.8
Andere	18	14.9

Vraag 3: Vaccinatiebereidheid

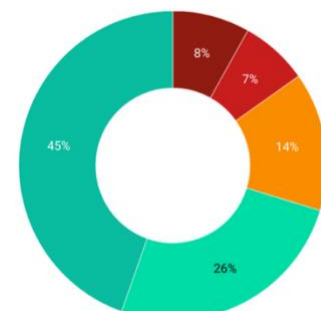
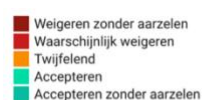
Vaccinatiebereidheid

Figuur 2 presenteert de percentages van vaccinatiebereidheid in de huidige sample. Het grotere deel (71%) geeft aan zich (hoogstwaarschijnlijk) te laten vaccineren, een resultaat dat in lijn is bij metingen van de algemene bevolking. Zo tonen oud-volwassenen de grootste bereidheid, gevolgd door de jong-volwassenen met de mid-volwassenen die, relatief, het minst bereid zijn zich te laten vaccineren (bron: motivatiebarometer.com). Verder twijfelt 14% en zou 15% (hoogstwaarschijnlijk) weigeren.

Figuur 2. Vaccinatiebereidheid

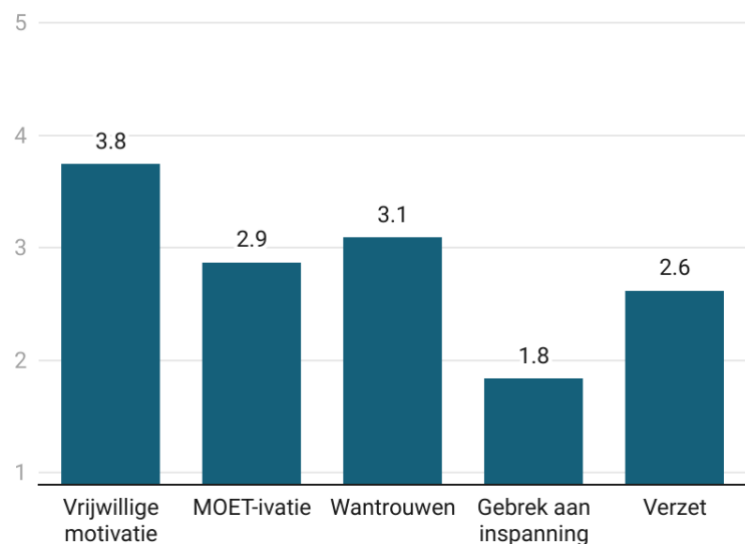
Vaccinatie motivatie

Naast de vaccinatiebereidheid, bevroegen we ook 5 types motivatie waarom iemand zich al dan niet zou laten vaccineren. Dit is informatief, omdat het ons inzicht geeft in de redenen waarom deelnemers zich al dan niet zouden laten vaccineren. Zo kan iemand zich volledig

(persoonlijk) achter deze beslissing zetten vanuit een pro sociale motivatie, wat we **'vrijwillige motivatie'** noemen. Anderzijds kan iemand ook druk vanuit de omgeving ervaren of kritiek van anderen vermijden, wat we 'externe motivatie' of **'moet-ivatie'** noemen. De twijfel om zich te laten vaccineren kan voortkomen uit een **gebrek aan vertrouwen** in het vaccin (bv. 'ik maak me zorgen om mogelijke neveneffecten'), een **gebrek aan inspanning** (bv. 'Ik kan de inspanning niet opbrengen') of uit een **weigerachtige houding** tegenover de situatie (bv. 'De overheid moet zich niet bemoeien met wat ik doe').

Figuur 3. Gemiddelde vaccinatiemotivaties

Figuur 3 geeft de gemiddeldes weer van deze vijf types. Hierbij blijkt er meer vrijwillige motivatie dan moet-ivatie te zijn om zich te laten vaccineren. De meest voorkomende redenen om te twijfelen of om zich niet te laten vaccineren is het wantrouwen in het vaccin, gevolgd door de weigerachtige houding tegenover de situatie en het gebrek aan inspanning. Praktisch houdt dit in dat studenten vooral vanuit een pro sociale motivatie zich zouden laten vaccineren en, wanneer men eerder niet geneigd is dit te doen, dit niet voortkomt uit een gebrekkige inspanning, maar eerder vanuit een gevoel van wantrouwen.

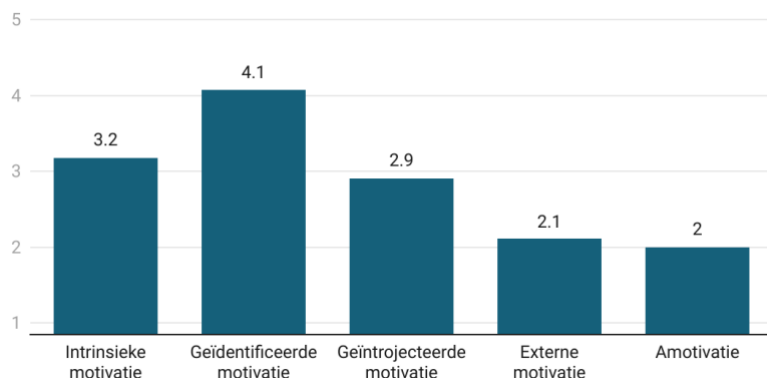
Voor zowel de types motivatie als de vaccinatiebereidheid zijn er geen verschillen voor sociodemografische gegevens en opleidingsgegevens zoals campussen.

Vraag 4: Psychologische basisnoden

Centraal in onze vragenlijst stond de ervaring van de psychologische basisbehoeften voor...

- **Autonomie:** de mate waarin je ervaart dat jouw denken en doen als vrijwillig aanvoelt en jouw eigen authenticiteit heeft
- **verbondenheid:** de mate waarin je liefde en warmte voel in jouw sociale interacties
- **Competentie:** de mate waarin je het gevoel hebt van kunnen en het beheersen van vaardigheden

Figuur 4. Gemiddeldes voor schoolmotivatie

Figuur 4 (rechts) toont een score aan van -4 (totale frustratie van de behoeften) tot 4 (totale bevrediging van de behoeften). Verbondenheid scoort het meeste positief, wat wil zeggen dat studenten in hun behoefte tot verbondenheid meer bevrediging dan frustratie kennen. Autonomie en competentie scores vrijwel laag richting nul, wat wil zeggen dat er maar iets meer (+-0.5) bevrediging wordt ervaren dan frustratie.

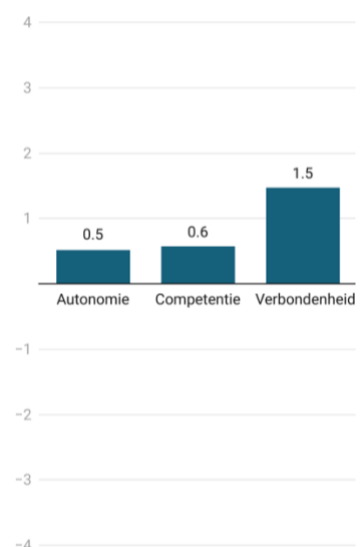
Vraag 5: Schoolmotivatie

Deze drie basisbehoeften zijn de drie steunpilaren voor onze motivatie. Wanneer we meer behoeftefrustratie ervaren, zullen we ook minder autonoom gemotiveerd zijn om ons in te spannen voor een bepaalde activiteit. Deze theoretische stelling zien we ook terugkeren in de algemene scores voor de motivatie waarom studenten zich inspannen voor hun opleiding:

- **Intrinsieke motivatie:** ... omdat het boeiend en interessant is
- **Geïdentificeerde motivatie:** ... omdat het persoonlijk zinnig/waardevol is
- **Geïntrojecteerde motivatie:** ... omdat ik me anders schuldig zou voelen
- **Externe motivatie:** ... omdat het moet van anderen
- **Amotivatie:** Ik weet eigenlijk niet meer waarom ik het doe.

De gemiddelden worden afgebeeld in figuur 5. Hierbij valt op dat de studenten zich vooral inzetten omdat de opleiding als persoonlijk relevant en waardevol wordt ervaren. Vervolgens scoren zowel intrinsieke motivatie als interne (introjectie) even hoog (er was geen significant verschil tussen deze twee). Goed nieuws is dat studenten laag scoren op externe motivatie en amotivatie. Ze ervaren het minst van al druk van buitenaf om zich voor school in te spannen.

Figuur 6. Gemiddelde score op psychologische basisbehoeften

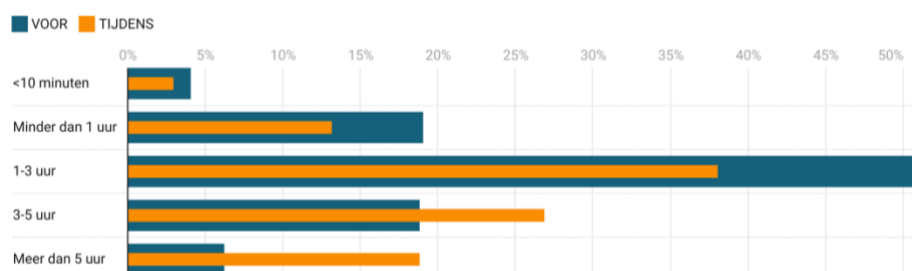

Motivatie is een fundamenteel construct, aangezien het met verschillende factoren samenhangt. Bijvoorbeeld vertonen studenten met meer externe motivatie ook meer uitstelgedrag, voelen ze zich minder verbonden met de opleiding, vertonen ze meer verveling en brengen ze meer tijd door op sociale media (zie vraag 6). Wanneer het type motivatie autonomer van aard is (meer intrinsiek of meer geïdentificeerd), vertonen ze ook een beter psychologisch welzijn (zie vraag 7) en hebben ze minder last om het afstandsonderwijs vol te houden (zie vraag 8). Zij maken zich ook minder zorgen om corona als obstakel voor hun schooljaar en weten zichzelf autonomer te motiveren (zie vraag 8). Deze effecten zijn geldig voor eender wie (geslacht, leeftijd, lesvorm, thuissituatie).

Vraag 6: Sociale media

Aan deelnemers werden enkele vragen voorgelegd inzake sociale mediagebruik. De grafiek hieronder laat zien hoeveel tijd ze *voor* de coronacrisis (blauwe balken) en *tijdens* de coronacrisis (oranje balken) spendeerde op sociale media. Zo valt op dat studenten veel meer tijd spenderen op sociale media dan voor de coronacrisis. Bijvoorbeeld geeft 18.9% meer studenten aan meer dan 5 uur op sociale media door te brengen tijdens de huidige coronacrisis. Dit doen ze vooral passief (bv. scrollen) dan actief (bv. zelf iets posten).

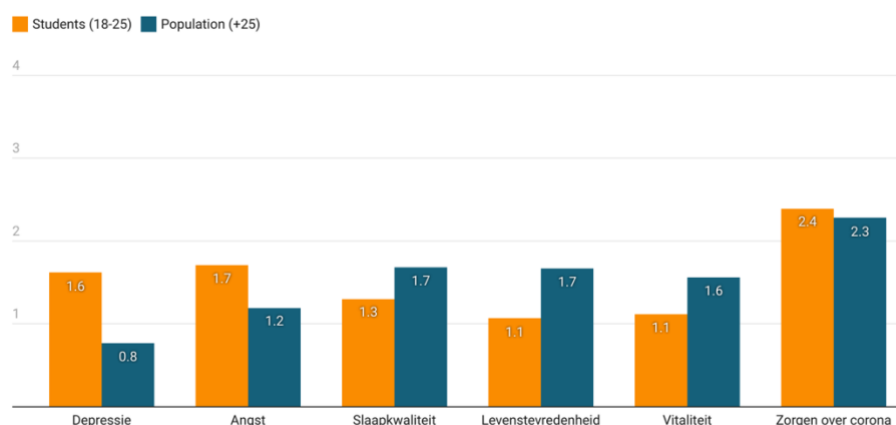
Figuur 5. Tijd op sociale media voor en tijdens de COVID crisis

Vraag 7: Psychologisch welzijn

Alle deelnemers vulden ook enkele metingen in die peilen naar verschillende maten van psychologisch welzijn (zie oranje balken in figuur 7). Als indicatie van deze score, vergeleken we het gemiddelde met de gemiddelden van de algemene populatie (blauwe balken; gebaseerd op cijfers uit *De Motivatiebarometer*). Wat opvalt is dat studenten, in lijn met de resultaten uit de motivatiebarometer, meer depressieve en angstige symptomen vertonen. Ze rapporteren ook een slechtere slaapkwaliteit, minder vitaliteit, minder levenstevredenheid en meer zorgen betreffende de huidige coronasituatie.

Figuur 6. Scores op mentaal welzijn in vergelijking met scores motivatiebarometer

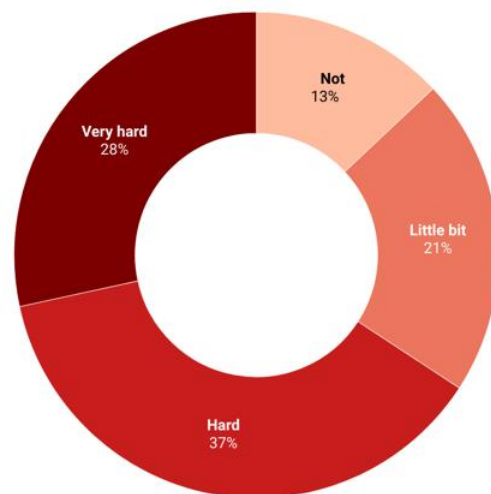
Vraag 8: Hoe beleven ze schoolwerk?

In deze steekproef geeft 51.5% aan volledig thuisonderwijs te volgen. De overige 46.8% volgde deeltijds afstandsonderwijs.

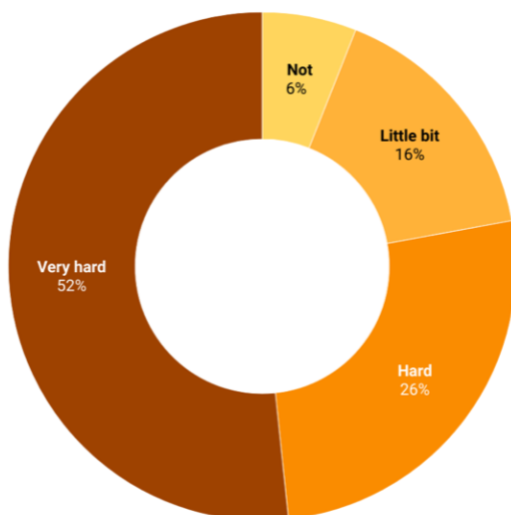
Deelnemers geven aan **gemiddeld 6.12 uur per dag** met de studies bezig te zijn in deze periode. Vooral vrouwelijke studenten en studenten die op kot zitten of thuis wonen bij de ouders zijn meer uren per dag bezig met hun studies.

65% van de studenten geeft aan het (zeer) lastig te vinden om het **afstandsonderwijs vol te houden** (figuur 8). Dit is niet opvallend meer voor studenten die op kot, alleen of thuis wonen of in een verschillend opleidingsjaar zitten. Wel hebben vooral studenten die voltijds thuisonderwijs volgen het meeste last met de situatie.

Figuur 7. Hoe lastig vind je om het afstandsonderwijs vol te houden?

Figuur 8. In welke mate zie je de huidige coronacrisis als een obstakel voor jouw schoolcarrière?

78% van de studenten geeft aan dat ze **de huidige coronacrisis als obstakel** ervaren om goed te kunnen werken voor school (zie figuur 9). Ze zijn hierbij ook bezorgd om hun schooljaar tot een goed einde te kunnen brengen.

Meer info?

Contact: joachim.waterschoot@ugent.be